

Úrazy a postup pracovníkov SBS pri ich eliminácií

Injures and the proces of SBS employees in their elimination

Lukáš Hyža

Bakalárska práca
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lukáš HYŽA
Osobní číslo: A09226
Studijní program: B 3902 Inženýrská informatika
Studijní obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management

Téma práce: Úrazy a postup pracovníků soukromých
bezpečnostních služeb při jejich eliminaci

Zásady pro vypracování:

1. Popište úrazy a poranění delikventů při vniknutí a opuštění chráněných objektů.
2. Specifikujte postup pracovníka soukromé bezpečnostní služby při dopadení zraněného delikventa.
3. Vymezte posouzení poranění a postup směřující k zajištění základních životních funkcí.
4. Popište předběžnou prohlídku místa nálezu a popis polohy zraněného.
5. Vysvětlete zajištění transportu a další výkon služby.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Kriminalistika – Musil, Konrád, Suchánek, Nakladatelství C.H.BECK v Prahe r.2001.ISBN 80-7179-362-0
2. Kriminální Psychologie – L. Čírtková, Nakladatelství EUROUNION s.r.o Praha 1998, ISBN 80-85858-7-3
3. Kriminalistika – Porada V a kol. Nakladatelství CERM Brno 2001, ISBN 80-7204-194-0
4. Kriminalistika I. a II. Univerzita Palackého Olomouc 1995 (skripta)
5. Kriminalistika – Pješčák, Bělkin, Praha 1995 FMV
6. Kriminalistická taktika – Němec M. – Nakladatelství EUROUNION s.r.o Praha 2004 ISBN 80-7317-036-1

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Vladislav Štefka

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání bakalářské práce:

24. února 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

25. května 2012

Ve Zlíně dne 24. února 2012

L.S.

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Táto bakalárska práca s názvom „Úrazy a postup pracovníkov SBS pri ich eliminácii“ sa bude zaoberať v teoretickej časti právnymi aspektmi ktoré využívajú SBS. V ďalšej časti sú popísané prípadné zranenia delikventov, ktoré môžu vzniknúť pri vniknutí alebo opustení chráneného objektu, a typy úrazov, ktoré môžu nastať v prípade nepovoleného vstupu do stráženého objektu. Tiež tu je popísaný postup pri zadržaní delikventa s poranením alebo chorobou. V praktickej časti bude popísaný konkrétny prípad, kedy pracovník SBS postupuje podľa určitých zásad ktoré smerujú k zaisteniu základných životných funkcií a predbežnej prehliadke miesta nálezu vrátane popisu polohy a zranení delikventa. Na záver je v tejto práci popísaný ďalší postup pracovníka SBS.

Kľúčové slová: súkromná bezpečnostná služba, delikvent, zadržanie, zranenie, krvácanie, zlomenina, prvá pomoc

ABSTRACT

The bachelor thesis entitled “Injuries and Procedures of Their Elimination by the Private Security Guards” deals in the theoretical part with the legal aspects used by private security companies. The next part describes possible injuries of delinquents that can be caused during an intrusion into or leave of the guarded object or during an unauthorized entry to the guarded object. This part also contains a procedure of arresting an injured or diseased delinquent. The practical part describes a particular case in which the private security guard follows a certain procedure that leads to ensuring of the basic living functions and preliminary site inspection findings including description of the position and injuries of the delinquent. The end of the thesis contains the consecutive procedure of the private security guard.

Keywords: Private Security Guard, delinquent, arresting, injury, hemorrhage, fracture, first aid

Rád by som poďakoval svojmu vedúcemu JUDr. Vladislavovi Štefkovi, ktorý mi pomohol pri výbere témy a odporučil mi literatúru. Tiež by som chcel poďakovať mojim rodičom za morálnu a finančnú podporu ktorú mi poskytli.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČASŤ	10
1 PRÁVNE ASPEKTY PODPORUJÚCE SBS	11
1.1 NUTNÁ OBRANA	11
1.2 KRAJNÁ NÚDZA	12
1.3 POROVNANIE KRAJNEJ NÚDZE A NUTNEJ OBRANY	12
1.4 ZADRŽANIE OSOBY	12
1.5 PRVÁ POMOC	13
2 POSTUP PRACOVNÍKOV SBS PRI ZADRŽANÍ	14
2.1 PROTIPRÁVNE JEDNANIE	14
2.1.1 Priestupok	14
2.1.2 Trestný čin	14
2.1.3 Vývojové štádia trestného činu	15
2.2 ZÁSADY PRI ZADRŽANÍ PÁCHATEĽA.....	16
2.3 ZADRŽANIE PORANENÉHO DELIKVENTA.....	17
2.4 ZÁSAH PROTI DUŠEVNE ALEBO FYZICKY CHORÝM.....	17
3 DRUHY ZRANENÍ DELIKVENTA	19
3.1 PORANENIE OSTRÝM PREDMETOM.....	19
3.1.1 Bodná rana	19
3.1.2 Rezná rana.....	20
3.1.3 Bodnorezná rana	22
3.1.4 Sečná rana	22
3.2 PORANENIE TUPÝM PREDMETOM	22
3.2.1 Poranenie hlavy.....	23
3.2.2 Poranenie hrudníka	27
3.2.3 Zlomenina končatiny.....	27
3.3 STRELNÉ PORANENIE.....	27
3.3.1 Faktory ovplyvňujúce účinok strely.....	28
3.3.2 Účinky projektilu a hydrostatickej šokovej vlny pri zásahu	30
II PRAKTICKÁ ČASŤ	31
4 PRVÁ POMOC	32
4.1 POSTUP PRI POSKYTOVANÍ PRVEJ POMOCI	32
4.2 OŠETRENIE KRVÁCANIA	34

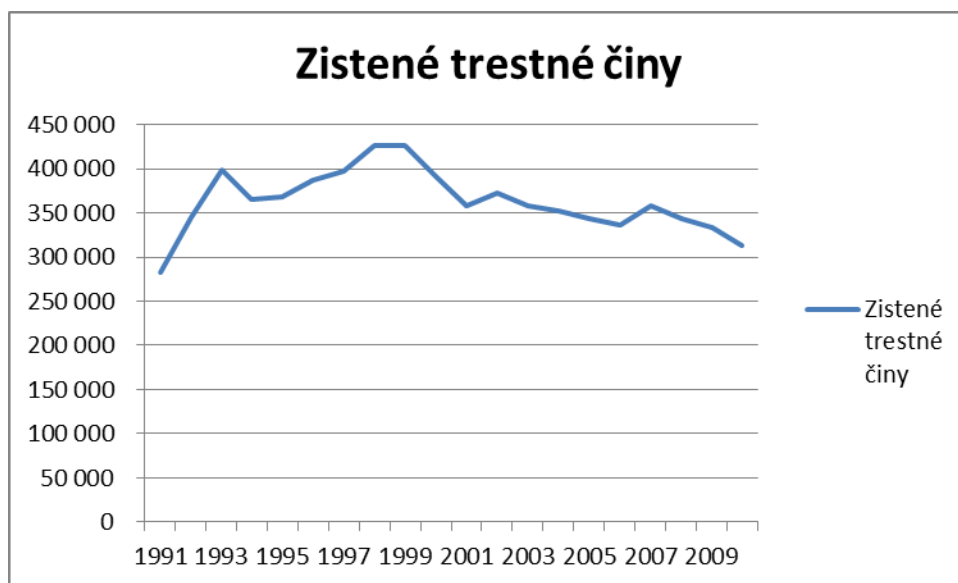
4.2.1	Definícia.....	35
4.2.2	Príčiny	35
4.2.3	Vonkajšie krvácanie.....	36
4.2.4	Vnútorne krvácanie	37
4.2.5	Krvácanie z telesných otvorov	37
4.3	OŠETRENIE ZLOMENINY.....	39
4.3.1	Definícia.....	39
4.3.2	Príčiny	39
5	MODELOVÁ SITUÁCIA	42
6	PREDBEŽNÁ PREHLIADKA MIESTA NÁLEZU	46
6.1	POPIS POLOHY ZRANENÉHO DELIKVENTA	46
6.2	ZADRŽANIE DELIKVENTA.....	47
6.3	POSKYTNUTIE PRVEJ POMOCI.....	49
7	POKRAČOVANIE VO VÝKONE SLUŽBY	54
	ZÁVER.....	55
	ZÁVER V ANGLIČTINE	56
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	57
	ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A ZKRATIEK	59
	ZOZNAM OBRÁZKOV.....	60

ÚVOD

Tak ako dochádza po roku 1989 k celkovému rozvoju spoločnosti, začínajú sa rozvíjať aj súkromné bezpečnostné služby (SBS). Negatívnymi dôsledkami prechodu na demokratický systém a tržnú ekonomiku predstavuje rast majetkovej kriminality v súvislosti s nadobúdaním majetku pri privatizácií, rozširovaním trhov do zahraničia a celkové bohatnutie obyvateľstva. V nasledujúcich rokoch sa zväčšovala životná úroveň obyvateľstva a tým pádom aj bohatstvo jednotlivcov. To zapríčinilo veľký nárast kriminality (viď graf č.1). To malo za následok že si ľudia chceli svoj majetok chrániť a rozmach nastal aj u SBS.

SBS ponúkajú nepreberné množstvo prostriedkov a služieb ako môže zákazník svoj majetok ochrániť, či už sa zákazník chráni pred živelnými pohromami, nehodami ale i cieľenými útokmi. Jednou z ponúkaných služieb je i fyzická ochrana objektu. Tu však vznikajú určité nároky a požiadavky ako od zákazníka, tak aj od štátu. Od zákazníka je to hlavne cena, ktorá rozhoduje aká služba bude zvolená a od štátu je to hlavne to, aby neboli porušované zákony a jednanie SBS nebolo protiústavné. Preto sa pracovníci SBS podieľajú na skladaní rôznych skúšok a školení, aby týmto požiadavkám vyhovelí. Nikdy by sa však nemalo zabúdať na to, že i keď si zákazník objedná službu od SBS, tak vždy musí byť na prvom mieste život a zdravie človeka.

Graf č. 1

Zdroj : http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/1401.pdf , vlastná práca

I TEORETICKÁ ČASŤ

1 PRÁVNE ASPEKTY PODPORUJÚCE SBS

1.1 Nutná obrana

"Čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o nutnú obranu, ak bola obrana úplne zrejme neprimeraná spôsobu útoku." [1]

Pre splnenie nutnej obrany je nevyhnutné splniť základné podmienky nutnej obrany podľa § 29 trestného zákona:

- útokom sú ohrozené spoločenské záujmy chránené trestným zákonom, teda život, zdravie, majetok, česť.
  - útok prichádza vždy od človeka
  - obrana proti účelovo vyprovokovanému útoku nie je platná
  - obranca môže chrániť záujmy aj cudzej osoby
  - aby sa nejednalo o trestný čin z nedbalosti musí byť útok cielený a skutočný
- Útok priamo hrozí alebo trvá
  - Ak útok bezprostredne hrozí a je nevyhnutné aby k tomuto došlo tak je možno brániť sa okamžite
  - Ak útok naďalej trvá, je možné nutnú obranu použiť
- Aby bola obrana účinná tak musí byť silnejšia ako útok. To však neznamená, aby boli pri úspešnej obrane zranenia útočníka zreteľne väčšie ako obrancove alebo obrancovi hroziace

1.2 Krajná núdza

" Čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom. Nejde o krajnú núdzu, ak bolo možné toto nebezpečenstvo za daných okolností odvrátiť inak alebo spôsobený následok je zrejme rovnako závažný alebo ešte závažnejší než ten, ktorý hrozil." [1]

Krajná núdza je teda už na prvý pohľad odlišná od nutnej obrany. V oboch prípadoch je na prvom mieste ochrana života a zdravia jednotlivca či spoločnosti.

Krajná núdza nadobúda platnosti §28 trestného zákonníka vtedy, ak nie je možné inak zabrániť nebezpečenstvu iným spôsobom.

Človek je oprávnený sa brániť hroziacemu nebezpečenstvu tak, aby ho nemusel znášať. Toto neplatí pre špeciálne skupiny osôb ktorým tak vyplýva z ich pracovnej náplne ako sú napríklad policajti, hasiči, armáda.

Asi najväčší rozdiel oproti nutnej obrane je ten, že v prípade krajnej núdze obrana nesmie byť rovnaká alebo väčšia proti hroziacemu nebezpečenstvu.

1.3 Porovnanie krajnej núdze a nutnej obrany

V oboch prípadoch sa jedná ustanovenia ktoré chránia záujem (či už svoj vlastný alebo cudzí) jednotlivca a spoločnosti a tak sú spoločnosti prospešné. Najzákladnejší rozdiel je v povahe hrozby a to tak, že v prípade nutnej obrany sa jedná o útok hroziaci alebo trvajúci od človeka a v prípade krajnej núdze hrozba pochádza od zvierat, prírodných živlov, energie. V prípade nutnej obrany, aby bola táto obrana úspešná, musí byť väčšia ako útok. Naopak pri krajnej núdzi musí byť obrana menšia ako hrozba.

1.4 Zadržanie osoby

"Osobnú slobodu osoby, ktorá bola pristihnutá pri trestnom čine alebo bezprostredne potom, smie obmedziť ktokoľvek pokiaľ je to nutné k zaisteniu jej totožnosti, k zamedzeniu úteku alebo k zaisteniu dôkazov. Je však povinný túto osobu predať ihneď vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu, príslušníka ozbrojených síl môže tiež predať

najbližšiemu útvaru ozbrojených síl alebo správcovi posádky. Nie je možné takúto osobu ihneď predať, je treba niektorému z uvedených orgánov obmedzenie osobnej slobody bez odkladu oznámiť." [1]

Zadržať osobu môže ktokoľvek, avšak za podmienky, že táto osoba bola pristihnutá pri trestnom čine alebo bezprostredne po ňom. Po zadržaní podozrivej osoby je nutné ihneď zavolať Políciu ČR. Toto vyplýva ustanovenia §76 zákona č. 141/1961 Zb.

1.5 Prvá pomoc

Občan je povinný poskytnúť prvú pomoc v takej miere aké sú jeho znalosti a schopnosti. Neposkytnutie prvej pomoci môže nastať iba v prípade ak je ohrozené zdravie alebo život občana poskytujúceho prvú pomoc. V opačnom prípade je neposkytnutie prvej pomoci sankciované podľa ustanovení §150 a §151 zákona č. 40/2009 Zb. Z toho vyplýva že poskytnutie prvej pomoci je nutné v prípade:

- Ak nie je ohrozený život alebo zdravie poskytovateľa prvej pomoci
- Ak je poskytovateľ podľa povahy svojho zamestnania povinný poskytnúť prvú pomoc
- Ak vodič dopravného prostriedku neposkytol prvú pomoc zranenému a pri tom bol účastníkom dopravnej nehody

2 POSTUP PRACOVNÍKOV SBS PRI ZADRŽANÍ

Tak ako vyplýva z ustanovenia §76 zákona č.141/1961 môže osobu zadržať pri protiprávnej činnosti alebo hneď po nej.

2.1 Protiprávne jednanie

Toto jednanie označované latinským slovom delikt je jednanie v rozpore so zákonmi a ustanoveniami ČR. Osoba takto konajúca, či už úmyselne alebo neúmyselne, je delikvent a takýmto jednaním spôsobuje ujmu fyzickú, psychickú alebo majetkovú.

2.1.1 Priestupok

Platná definícia z ustanovenia §2 zákona č.200/1990 znie: „Priestupkom je zavinené jednanie, ktoré porušuje alebo ohrozuje záujem spoločnosti a je za priestupok výslovne označené v tomto alebo inom zákone, ak sa nejedná o iný správny delikt postihnuteľný podľa zvláštnych právnych predpisov alebo o trestný čin.“ [2]

2.1.2 Trestný čin

Trestný čin je v trestnom zákonníku podľa ustanovenia §13 č. 40/2009 označený ako protiprávny čin, ktorý vykazuje znaky uvedené v tomto zákone a je treba úmyselného zavinenia. K určení trestného práva môžeme použiť formálne alebo materiálne pojmie.

Formálne pojmie – spočíva na presnom vymedzení jednotlivých skutkových podstát a ku konkrétnej nebezpečnosti skutku (materiálny znak) sa prihliada v prípadoch, kedy je skutok po formálnej stránke trestným činom, ale jeho faktická nebezpečnosť pre spoločnosť je minimálna

Materiálne pojmie - je staršie a vychádza z požiadavku, aby boli ako trestné činy stíhané také skutky, ktoré sú pre spoločnosť reálne škodlivé

Trestný čin sa delí na :

Prečin – radia sa sem všetky trestné činy z nedbalosti a úmyselné činy za ktoré zákon stanoví odňatie slobody do 5 rokov.

Zločin - do tejto kategórie spadajú všetky trestné činy ktoré nie sú prečiny a úmyselné činy za ktoré zákon stanovuje hornú hranicu odňatia slobody najmenej 10 rokov.

2.1.3 Vývojové štádia trestného činu

Vykonanie trestného činu sa podľa trestného zákona rozdeľuje na tri časti a to:

Príprava - toto štádium spočíva v príprave na trestný čin. Vytváranie si vhodných podmienok, obstaranie si vhodných nástrojov, prístrojov alebo zbraní, ale k dokonaniu trestného činu nemusí dôjsť. K príprave patrí aj ovplyvňovanie ďalších osôb na napomáhanie k trestnému činu. Príprava je trestným činom pri splnení dvoch podmienok. Ak sa jedná o prípravu k zvlášť závažnému trestnému činu (lúpež, vražda, znásilnenie) alebo je trestnosť prípravy stanovená zákonom.

Pokus - toto štádium je bezprostredne sa blížiacie k dokonaniu trestného činu. Jedná sa teda o úmysel vykonať trestný čin v štádiu pokusu. Odstraňuje posledné prekážky, aby mohol trestný čin vykonať (vylamuje zámky, preskakuje plot).

Zánik trestnosti prípravy a pokusu – ak páchatel dobrovoľne upustí od dokonania trestného činu za podmienky že včas odstráni nebezpečenstvo, ktoré jeho jednaním vzniklo alebo oznámi pokus či prípravu štátnemu zástupcovi alebo policajnému orgánu

Dokonaný trestný čin – je preňho charakteristické vykonanie prípravy a úspešný pokus o vykonanie trestného činu.

2.2 Zásady pri zadržaní páchatel'a

Pri zistení protiprávneho jednania podozrivej osoby je nutné aby príslušník SBS dodržiaval určité zásady, zákony, vyhlášky a smernice, pričom na prvom mieste je vždy ochrana života a zdravia. Pri zadržaní používa pracovník SBS ochranné a obranné prostriedky.

„Užite obranných prostriedkov

BP je pri ochrane života a zdravia i ochrane majetku zákazníka v prípade ich ohrozenia oprávnený použiť obranné prostriedky k tomu, aby odvrátil útok na seba, alebo inú osobu, prekonal odpor smerujúci ku zmareniu plnení jeho úlohy, alebo zabránil úteku zadržanej osoby

Zákaz užitia obranných prostriedkov

BP pri zákroku proti jednotlivej osobe nesmie použiť obranné prostriedky proti tehotnej žene, osobe vysokého veku, osobe so zjavnou telesnou poruchou, alebo chorobou a osobe zrejme mladšou pätnásť rokov (s výnimkou prípadov, kedy to povaha útoku vedeného touto osobou proti chráneným záujmom, alebo mimoriadnosti situácie nutne vyžadujú)

Poskytnutie prvej pomoci a lekárskeho ošetrovania

Ak dôjde pri použití obranných prostriedkov ku zraneniu osoby, je povinnosťou BP poskytnúť zranenému prvú pomoc a následne zaistiť lekárske ošetrovanie. Prvú pomoc BP poskytuje a lekárske ošetrovanie zaisťuje i v prípadoch, kedy to vyžaduje situácia (napr. úrazy, náhle nevoľnosti, alebo iné poškodenie zdravia)“

Zadržanie podozrivej osoby

BP zhodnotí dôvody zadržania podozrivej osoby. Dôvody musia byť preskúmateľné orgánmi činnými v trestnom radení (napr. políciou) a preukázateľné. K realizácii zadržania môže BP použiť primeranej sily. Pokiaľ dôjde k záveru, že podozrivú osobu nemožno zadržať vlastnými silami, zadržanie podozrivej osoby nevykoná, ale privolá pomoc [5]

2.3 Zadržanie poraneného delikventa

Po príchode BP na miesto poplachu je možné že nájde páchatel'a ktorý je poranený či už menej alebo vážnejšie. BP nikdy netuší kto alebo čo ho na mieste poplachu čaká a tak musí mať patričný výcvik a školenie na to aby sa vedel v danej situácii zachovať správne.

Na prvom mieste je vždy život a zdravie, a na to musí dbať. Pri príchode na miesto môžu nastať rôzne situácie:

- **Delikvent je pri vedomí a ľahko poranený** – v tomto prípade vyzve BP delikventa aby sa vzdal a odhodil prípadné zbrane ktoré má pri sebe. Ak delikvent spolupracuje, tak podľa uváženia použije BP putá a následne mu poranenie ošetrí a vyčká do príchodu Polície ČR a záchranného zboru. V prípade že delikvent nespupracuje je BP nútený použiť patričné prostriedky a silu na zadržanie delikventa. Ak je to možné tak zranenia mu ošetrí.
- **Delikvent je pri vedomí a ťažko poranený** - ak je delikvent ťažko poranený (zlomená končatina, silné krvácanie), tak ho vyzve BP k spolupráci. V takýchto prípadoch delikvent väčšinou spolupracuje a BP mu zranenia ošetrí a vyčká do príchodu Polície ČR a záchranného zboru.
- **Delikvent nie je pri vedomí** – v tomto prípade sa BP po príchode na miesto kde sa delikvent nachádza snaží zistiť dôvod jeho bezvedomia. BP však dbá na bezpečnosť ako svoju tak aj delikventovu, pretože sa môže jednať o pascu a delikvent je iba v domnelom bezvedomí. Pri viditeľných zraneniach (poranenie hlavy) ho patrične ošetrí v opačnom prípade, keď žiadne viditeľné zranenia nie sú zrejmé, postupuje BP tak že ho dá do stabilizovanej polohy a sleduje dĺžku jeho bezvedomia. Ak sa delikvent preberie k vedomiu tak je málo pravdepodobné že bude klásť odpor ale i na toto musí byť BP pripravený. BP vyčká do príchodu Polície ČR a záchranného zboru.

2.4 Zásah proti duševne alebo fyzicky chorým

Ak pracovník SBS zasahuje proti osobám duševne alebo fyzicky chorým, tak je jeho cieľom preverenie ich totožnosti. Následne je nutné zavolať Políciu ČR, predať údaje o zadržaných osobách, ich chovanie a miesto zadržania. Polícia ČR sa na základe

informácií obdržaných od BP snaží vyhládať a vyrozumieť zákonných zástupcov alebo opatrovníkov. Pri samotnom zadržení je treba postupovať obozretne, dbať cti, vážnosti a dôstojnosti osoby. V takýchto prípadoch je možno použiť vecných prostriedkov a je potrebná zvýšená pozornosť, pretože sa nedá vopred odhadnúť, ako sa bude táto osoba behom zákroku chovať. Za osobu duševne alebo fyzicky chorú možno považovať:

- Osobu s chýbajúcou končatinou
- Osobu so sťaženými možnosťami pohybu
- Osobu hluchonemú
- Osobu s niektorou časťou tela zviazanú v obväzoch a v dôsledku toto so sťaženými možnosťami pohybu
- Osobu chovajúcu sa podľa miestnych zvykov veľmi atypicky

3 DRUHY ZRANENÍ DELIKVENTA

Pri zistení protiprávnej činnosti v stráženom objekte a následnom zásahu pracovníka SBS často dochádza k poraneniám či už páchatel'a alebo pracovníka SBS. Tieto zranenia je možné rozdeliť podľa závažnosti, respektíve či ohrozuje alebo neohrozuje život páchatel'a, či si ich spôsobil sám alebo mu ich spôsobil bezpečnostný pracovník (ďalej už iba BP) pri zadržaní. Páchatel' si môže spôsobiť zranenia sám a to hlavne z dôvodu nedbanlivosti, neopatrnosti alebo neznalosti terénu. Často krát dochádza k majetkovej trestnej činnosti v noci a tak sa riziko zranenia zvyšuje. Zranenia spôsobené BP pri zásahu a zranenia spôsobené nehodou sú vo väčšine prípadov zhodné nakoľko si zranenia môže páchatel' spôsobiť sám svojou neopatrnosťou alebo neznalosťou.

Zranenie páchatel'a spôsobené BP pri zadržaní

Takéto zranenia majú svoju špecifickú charakteristiku a to z dôvodu že pri zadržaní páchatel'a boli použité buď obranné techniky na zneškodnenie páchatel'a alebo obranné prostriedky ktorými disponuje BP a bol patrične poučený na ich použitie, poprípade vlastní osvedčenie na ich použitie (zbrojný preukaz). Medzi charakteristické zranenia patrí poranenie ostrými predmetmi, poranenie tupými predmetmi a poranenie strelnou zbraňou.

3.1 Poranenie ostrým predmetom

Často vídané poranenie pri páchaní trestného činu. Pri zasiahnutí tela ho možno rozdeliť na bodné, sečné, rezné a bodnorezné poranenie.

3.1.1 Bodná rana

Vzniká pri preniknutí ostrého alebo tupého predmetu do tela. Závažnosť zranenia je závislá na hĺbke (akú silu vyvinul útočník pri bodnutí), uhle a tvaru predmetu. Predmety spôsobujúce bodnú ranu sú rozmanité a možno ich rozdeliť na:

- Predmety s ostrým hrotom a jednou čepeľou pozdĺžne osi (nôž)
- Predmety s ostrým hrotom a kruhovým, oválnym alebo hranatým prierezom (pilník, ihlica)
- Drobné bodné predmety s ostrým hrotom (špendlík, ihla)

- Predmety s ostrým hrotom a nepravidelným prierezom
- Nožnice
- Predmety s relatívne tupým hrotom, ktoré prenikajú do tela veľkou silou (konár, kovová tyč)
- Zvláštne typy bodných predmetov (šíp, šípka)

Pri bodnej rane môžeme pozorovať:

- Vbod – miesto preniknutia bodného nástroja do tela. Veľkosťou neodpovedá bodnému nástroju pretože rana má tendenciu sa uzatvárať. Vo väčšinou sa jedná o jeden otvor. Výnimkou môžu byť otvorené nožnice.
- Bodný kanál - tvorí sa prenikaním nástroja do tkaniva. Väčšinou sa objavuje u bodnej rany iba jeden kanál ale výnimkou môže byť ak páchatel' po vbodnutí zbraň povytiahne a zabodne ju v inom uhle.
- Výbod – miesto v ktorom dostatočne dlhý nástroj v prípade priebodu vyjde von z tela. Toto miesto je menšie ako vbod a najčastejšie sa vyskytuje u poranení končatín.

V prípade bodnej rany dochádza ku krvácaniu a preto bodnutie patrí k smrteľným zraneniam. Môže dôjsť k poraneniu vnútorných orgánov v prípade zasiahnutia hrudníku.

3.1.2 Rezná rana

„Vznikajú ťahom a tlakom ostrého predmetu na kožu, keď čepel' predmetu preniká do podkožia. Charakter reznej rany a rozsah poškodenia závisia od sily vynaloženej pri použití rezného nástroja, charakteru a ostrosti čepele a uhlu, pod ktorým pôsobí rezný nástroj na povrch tela.

Rezné rany spôsobené predmetom s **hladkou ostrou čepel'ou** (nôž), ktorá pôsobí približne kolmo na povrch tela, prenikajú podľa vynaloženej sily rôzne hlboko do podkožných

štruktúr, svaloviny, a pri použití veľkej sily môže dôjsť aj k prerušeniu chrupavkového tkaniva. Kostí zvyčajne nebývajú poškodené, avšak na okostici je často možné pozorovať nárez. Šírka rany závisí od elastických vlákien v koži, teda od ich štepiteľnosti. Čím kolmejšie na smerovanie vlákien je rez robený, tým je šírka väčšia. Okraje rany sú hladké, uhly ostré, na oboch koncoch je rana z pravidla najplytšia, v centre najhlbšia. Dochádza k prerušeniu všetkých tkanív vrátane ciev, čo vedie k silnému krvácaniu. Hladké prerušenie cievnej steny pri rezných ranách totiž neumožňuje jej dostatočnú retakciu (stiahnutie).

Čím je uhol sklonu čepele ostrejší, tým je rana plytšia. Môže dôjsť k lalokovitému oddeleniu častí kože či amputácií častí tela ako napr. nosu, ušného laloka,...

Typickým predstaviteľom rezného nástroja s **nepravidelnou čepeľou** je píłka. Pri poranení ručnou pílkou sú zvyčajne zasiahnuté len povrchné štruktúry kože a podkožia. Vážne hlboké až devastujúce poranenia vznikajú použitím elektrických píl (cirkulárok) - prerušenie kostí vrátane amputácií nie je výnimkou.

Zvláštnym prípadom rezných rán sú rany spôsobené nožnicami, teda **strižné rany**. Zvyčajne nezasahujú hlboko do tkaniva a majú tvar V. Strižné rany nie sú časté a zvyčajne ide o náhodné poranenia, aj keď sú zaznamenané prípady strižných rán u týraných detí. Nožnice však častejšie slúžia ako bodný nástroj.

Kvalita a rýchlosť hojenia rezných rán závisia od ich rozsahu a prípadných komplikácií. Povrchné rezné rany, prenikajúce len vrstvami kože, sa hoja rýchlo a zanechávajú hladkú jazvu. Hojenie hlbších rezných rán s prerušením napr. väzivového aparátu alebo svalových úponov závisí hlavne od kvality ošetrenia.

Bezprostrednou príčinou smrti je najčastejšie hemoragický šok spôsobený vonkajším krvácaním z prerušených cievnych zväzkov. Aj otvorené menšie žily môžu viesť ku smrti, ak poranenému nie je poskytnutá patričná pomoc a krvácanie nie je včas zastavené, napríklad u samovrážd.

Pri vraždách sa rezné rany zvyčajne vyskytujú v kombinácií s inými druhmi poranenia, napríklad s bodnými ranami. Rezné rany spôsobiacie smrť môžeme pozorovať u ľudí, ktoré sa nemôžu efektívne brániť (malé deti, starší ľudia, osoby v spánku). Najčastejšie sa rezné rany nachádzajú na krku vpredu alebo zo strán. V jednom otvorenom kožnom reze môžu byť v podkoží alebo v svalovine viditeľné ďalšie rezné rany.“ [9]

3.1.3 Bodnorezná rana

Sú dôsledkom ktoré kombinujú rezanie s bodaním. Typickým príkladom je nôž, črepiny skla alebo dýka. Aj táto rana môže mať viac uhlov ak sa zbraň vyťahovaná a opätovne zasúvaná. Náhodné bodnorezné poranenia môžu vzniknúť rôznym spôsobom ako napríklad hodením, pádom alebo nabodnutím sa. Sebavražedné pokusy sú často v oblasti hrudníku teda v okolí srdca alebo žalúdka.

3.1.4 Sečná rana

Sečné rany vznikajú pri dopade ostrého nástroja na povrch tela a majú podobné vlastnosti ako rany rezné. Najčastejšími predmetmi spôsobujúce sečné poranenia sú meče, rýle, lopaty, sekery alebo motyky. Náhodné rany vznikajú pri práci a najčastejšie sú poranené končatiny. V sebvražedných prípadoch sú údery najčastejšie mierené na ľahko dostupné miesta ako napríklad temeno hlavy, hlava v oblasti spánku alebo čelo.

3.2 Poranenie tupým predmetom

Tento typ zranenia sa v bežnej v praxi vyskytuje najčastejšie a vzniká zasiahnutím časti tela tupým nástrojom. Patrí sem kladivo, doska, tehla, páłka, náhodne nájdené predmety ako napríklad kamene alebo haluze. Tupé poranenia môžu byť zapríčinené aj časťami človeka a bežne sa vyskytujú pri rôznych potýčkach. Najčastejšie sú nájdené poranenia spôsobené nohou, rukou päťou, kolenom, hlavou alebo lakťom. Takéto zranenia môžu spôsobiť aj zvierať úderom kopyta alebo rohom a drápom. Tieto zranenia môžeme rozdeliť na:

- Aktívne – takto sú označované zranenia kedy tupý predmet pôsobí proti telu človeka. Teda môže vzniknúť napríklad hodeným kameňom, automobilom alebo kladivom.
- Pasívne – Vzniká pri samovoľnom narazení tela na tupý predmet a to buď pri pádu z výšky alebo pri odhodení tela na tupý predmet

Ak pôsobí nástroj na povrch tela malou až strednou silou, tak vznikajú na tele podliatiny, krvné výrony a odery. Tieto zranenia nie sú nijako závažné a väčšinou po dňoch samé zmiznú. Podliatiny sa vyskytujú u poranení spôsobených časťami človeka.

Ak je na nástroj vyvíjaný taký tlak, že dôjde k porušeniu kože v mieste pôsobenia, vznikne tržná rana. Často sa dá určiť nástroj, ktorým bola rana spôsobená, pretože v nej zostávajú nečistoty alebo malé čiastočky z použitého predmetu.

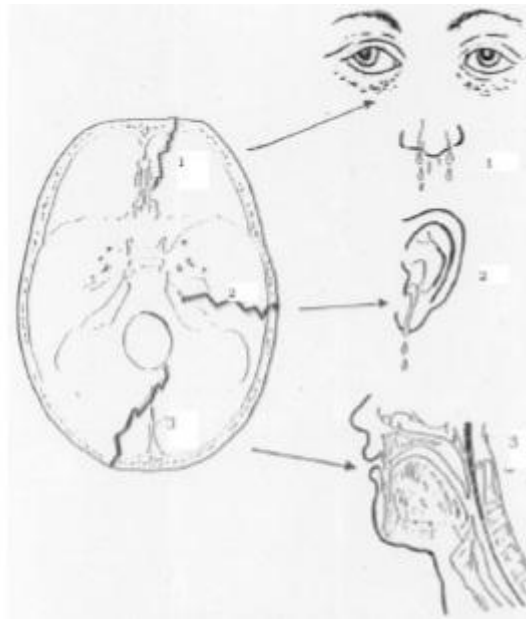
Závažné poranenia tupým predmetom, pri ktorých sa vyvíja sila najvyššia sa dá rozdeliť na tupé poranenie hlavy, hrudníku a zlomenie končatiny.

3.2.1 Poranenie hlavy

Tento typ patrí medzi veľmi časté poranenia, s ktorými sa kriminalistika stretáva. Je ním definované každé poranenie lebky pri ktorom nevzniká rezné, sečné alebo bodné poranenie a zároveň je úder vedený plochou tupého predmetu. Pri zranení môže dôjsť ku zlomenine lebečnej kosti alebo k poraneniu mozgu.

1. **Zlomeniny lebečných kostí** – rozlišujú sa buď priame alebo nepriame zlomeniny. Dochádza tu k porušeniu celistvosti kosti v dôsledku úderu tupým predmetom alebo nárazom hlavy na tvrdý predmet, pričom je prekonaná tvrdosť lebečnej kosti. Rozsah zlomeniny je podmienený určitými faktormi, ktoré sú napríklad smer a rýchlosť vedeného úderu, hmotnosť, rozmery a tvar pôsobiaceho predmetu a možnosť pohybu hlavy po náraze.

a) **Priame zlomeniny** – vznikajú ako aktívne poranenie. V danom mieste spôsob prerazenie kosti alebo zlomeninu z ohnutia. K prerazeniu dochádza, ak tvrdý predmet zasiahne veľkou silou povrch hlavy. Často krát zanecháva stopu odpovedajúcu veľkosti predmetu. Ak je vyvinutá menšia sila tak dochádza k odlomeniu alebo vlomeniu kosti. Priame zlomeniny môžeme rozdeliť na tri základné časti podľa miesta zasiahnutia.

Obr. č.1: Zlomenina jamy lebečnej^[5]

- Zlomenia prednej jamy lebečnej – dochádza k poraneniu čelného laloku a toto zranenie je identifikované podľa vytvorenia krvnej podliatiny okolo očí a krvácania z nosa
  - Zlomenia strednej jamy lebečnej – predstavuje zlomenie skalnej kosti v blízkosti ucha, a preto je toto zranenie sprevádzané krvácaním z ucha.
  - Zlomenia zadnej jamy lebečnej – u tohto poranenia dochádza k zlyhaniu základných životných funkcií a k vytvoreniu krvného výronu na prednej strane krčnej chrbtice.
- b) **Nepriame zlomeniny** sú často spojované s pasívnym poranením, kedy dochádza k deformácii lebky spôsobenej silným zásahom pevného predmetu s veľkou plochou a hmotnosťou. Najčastejšie tieto pukliny vznikajú pri pádu človeka na hlavu, pri dopravných nehodách, ale i pri prudkom zaklonení hlavy, kedy sa môže objaviť zlomenina tylovej kosti.
2. **Poranenie mozgu** je jedno z najzávažnejších poranení, pretože po poškodení sa mozog veľmi ťažko obnovuje. V prípade že pacient nepodľahne zraneniam, tak mávajú doživotné následky v podobe poškodenia intelektu či chovania, spánkových porúch alebo môžu upadnúť do kómy. Poranenie môže vzniknúť v priamej súvislosti so

zlomeninou lebečnej kosti alebo ako zranenie skryté, ktoré na prvý pohľad nemusí byť viditeľné. Mozgové poranenia sa rozdeľujú na:

a) **Primárne poranenie mozgového tkaniva** – toto poranenie nie je možné nijako ovplyvniť, pretože vzniká v momente úrazu alebo napadnutia. Medzi najčastejšie poranenia patria:

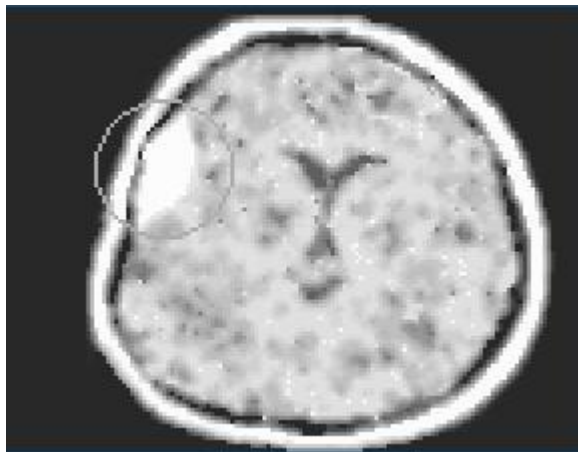
- **Otras mozgu** – je najľahšou formou úrazu a vzniká pôsobením sily na hlavu (narazenie hlavy na podlahu, zasiahnutie tupým predmetom). Každý otras mozgu je sprevádzaný rôzne dlhým bezvedomím, ktoré môže trvať od niekoľko sekúnd do najčastejšie 15 minút. Často sa vyskytuje aj porucha pamäti, kedy postihnutý nevie, čo sa pred nehodou stalo. Vyskytuje sa tiež nevoľnosť
- **Pomliaždenie mozgu** – vzniká podobne ako otras mozgu, s tým rozdielom, že pri údere pôsobí väčšia sily. Oproti otrasu mozgu, upadá často človek do bezvedomia na dobu dlhšiu ako 30 minút a úmrtnosť v tomto prípade je asi 10 až 15 %. Pomliaždenie sa nachádza na mieste pôsobenia sily a súčasne na protiľahlej strane časti lebky, kde mozog vinou úderu narazil. Tento druh zranenia už môže zanechať trvalé následky, a preto sa pri liečbe nesmie nič zanedbať. Varovným signálom je, keď pacient opakovane po prebudení upadne späť do bezvedomia, čo značí závažnejšie poranenie ako je pomliaždenie.

b) **Sekundárne poranenie mozgového tkaniva** – nadväzuje na primárne poranenie a môže byť ovplyvnené pomocou operácie alebo terapie. Medzi najčastejšie sekundárne poranenie je považované:

- **Epidurálne krvácanie** – je následkom zlomeniny lebečnej kosti, ktorá vyvolá krvácanie niektorej z ciev. Táto cieva vytvára krvný výron medzi lebkou a mozgovou plenou. V prvých troch hodinách nie sú viditeľné žiadne príznaky, ale s postupujúcim krvácaním, kedy sa zvyšuje tlak vo vnútrolebečnej dutine, začína postihnutý pociťovať nevoľnosť, bolesť hlavy a stratu pohyblivosti. Vzniknutý hematóm je nutné okamžite chirurgicky odstrániť a uvoľniť tak vnútrolebečný tlak.

Obr. č.2: Epidurálne krvácanie^[7]

- **Subdurálne krvácanie** - predstavuje situáciu, kedy niektorá z ciev vytvára krvný výron medzi mozgovou plénou a mozgovým tkanivom. Často je kombinované napríklad s pomliaždením mozgu. Každý subdurálny hematóm sa rozvíja určitú dobu a podľa tohto časového intervalu sa rozdeľuje na:
  - aktuálny subdurálny hematóm – krvácanie je veľmi rýchle sa hematóm vzniká do troch dní od úrazu.
  - subakútny subdurálny hematóm – krvný výron vzniká medzi štvrtým a desiatym dňom od úrazu
  - chronický subdurálny hematóm – krvný výron vzniká medzi dvanástym a dvadsiatym dňom od úrazu

Obr. č. 3: Subdurálne krvácanie^[10]

3.2.2 Poranenie hrudníka

Takýto typ poranenia predstavujú nekrvavé poranenia vznikajúce pôsobením tupej sily na hrudnú stenu a nie je pritom poranenie povrchu hrudníka. Podľa stupňa závažnosti sa zranenie delí na:

- **Otras hrudníka** – inak nazývané vyrazenie dychu, ktoré je jedným z najbežnejších poranení. Tu vzniká krátka zástava dýchania, ktorá sa často upraví sama.
- **Pomliaždenie hrudníka** – Je ťažším stavom, kedy síce nevznikajú zlomeniny, ale poranenia hrudnej steny sprevádza pomliaždenie svalstva, ktoré je veľmi bolestivé.
- **Zlomeniny rebier** – vznikajú dvoma spôsobmi. V prvom prípade rebro praskne v mieste, kde na neho pôsobil tlak a vzniknuté úlomky môžu zasiahnuť životu dôležité orgány ako napríklad pľúca. V druhom prípade je rebro stlačené a ku zlomeniu dochádza v mieste ohnutia, čo nie je tak nebezpečné ako v prvom prípade.

3.2.3 Zlomenina končatiny

Sú vždy spojené pôsobením síl, ktoré prekonajú vlastnú pevnosť kostí. Základné typy zlomenín sa delí na zatvorené a otvorené.

U zatvorenej zlomeniny zostáva koža neporanená a fialovo zafarbená.

U otvorenej zlomeniny je koža porušená zlomenou kosťou, ktorá je na prvý pohľad viditeľná. Toto poranenie je závažnejšie ako zatvorená zlomenina, pretože sa do kosti môže dostať infekcia ktorá nejde odstrániť.

3.3 Strelné poranenie

Pri stretu s narušiteľom, ktorý útočí strelnou zbraňou, je poranenie väčšinou nevyhnutelné, pretože sa obeť napadnutiu nemôže nijako brániť. Podľa spôsobu, akým bolo telo guľkou napadnuté sa rozoznáva:

- a) **Priestrel** – značí to že, guľka prešla telom postreleného a zanechala v ňom vstrel, čo je malé miesto vniku guľky, strelný kanál, jeho veľkosť je priamo

úmerná veľkosti strely a jej rýchlosti pri prenikaní telom a výstrel, ktorým guľka opustila telo. Výstrel je niekoľkonásobne väčší ako vstrel.

- b) **Zástrel** - guľka zostáva v tele poškodeného, takže je vidieť iba vstrel
- c) **Postrel** - vzniká, ak sa guľka iba obtrie o povrch tela a zanechá na ňom strelný kanál, ktorý má rôznu dĺžku, šírku, a hĺbku. Postrel je pre postihnutého najmenej nebezpečným typom poranenia.

3.3.1 Faktory ovplyvňujúce účinok strely

Účinok ktorý bude mať projektil po dopadu na telo ovplyvňuje viacero faktorov. Charakter účinku týchto faktorov je daný konkrétnymi podmienkami výstrelu, medzi ktoré patria vlastnosti zbrane a nábojov, rýchlosť a vzdialenosť streľby, prítomnosť prekážky medzi zbraňou a telom, zasiahnutá časť tela a atď.

- **Kaliber** - je základná vlastnosť streliva, ktorá okrem priemeru guľky, zároveň určuje váhu, rýchlosť a kinetickú energiu strely.
- **Rýchlosť vystreleného projektilu** – je udávaná tromi parametrami
  - a) Úst'ová rýchlosť je daná hlavne typom a vlastnosťami zbrane. Je to rýchlosť, ktorou má projektil v okamihu, kedy opúšťa ústie hlavne. Udáva sa v m/s a čím je vyššia, tým sa zvyšuje presnosť strely a dostrel.
  - b) Dopadová rýchlosť je rýchlosť projektilu pri dopade a preniknutí do tela. Rozsah deformovaného tkaniva závisí na vzdialenosti a účinnom dostrele zbrane
  - c) Zostatková rýchlosť je rýchlosť, ktorou projektil opustí telo, za predpokladu že v ňom neuviazne.

Čím vyššia je rýchlosť projektilu pri dopade na tkanivo, tým sa aj úmerne zvyšuje zraňujúci účinok. Stále je tu hlavným činiteľom schopnosťou guľky predať svoju energiu telu. Táto schopnosť je daná rozdielom medzi dopadovou a zostatkovou rýchlosťou, a preto je cieľom každého páchatel'a, aby tento rozdiel bol čo najväčší. Ak je tento rozdiel nízky, tak nemá zásah smrtiaci účinok a vznikajú tržné rany.

- **Vzdialenosť zbrane od cieľa** zásahu môžeme rozdeliť na tri časti:

- a) **Bezprostředná blízkost** - vzdialenosť kedy je ústie hlavne priložené alebo vtlačené do tela. Vzniká na koži odtlačok hlavne alebo vodiacej tyčinky v podobe odreniny alebo krvného výronu. Začiatok strelného kanálu je často zafarbený do čierne, pretože spolu sa guľkou do tela vnika aj plyn, čiastočky dymu, ktoré vznikli pri horení strelného prachu a prachového zrna. Tento druh výstrelu je typický pre seba vraždy.
  - b) **Relatívna blízkost** – na koži sa nachádzajú vedľajšie známky výstrelu v závislosti na vzdialenosti hlave. Na najkratšej vzdialenosti (1-2 cm) pôsobí plameň, ktorý má za následok spálenie umelého tkaniva, chlupov a vlasov. Pri vzdialenosti 5-10 cm účinkuje plyn mechanicky, ktorý roztrhne tým i zväčší vstrel. Na vzdialenosť 20-50 cm dosahuje dym, ktorý má šedočierne zafarbenie a veľmi pevne sa prichytí k povrchu pokožky. Čiastočne spálená alebo nespálená prachová zrnica pôsobia do najväčšej vzdialenosti 70-100 cm.
  - c) **Výstrel z diaľky** – v tomto prípade chýba väčšina vedľajších znakov výstrelu. Na zasiahnutej koži zostávajú iba malé nečistoty z plášťa guľky a dym zo strelného prachu.
- **Prekážka medzi telom a zbraňou** má vplyv na charakter strelného poranenia. Môže sa nachádzať jak pred telom, tak za ním a byť s ním v bezprostrednom kontakte alebo vyskytovať sa v akejkoľvek vzdialenosti. Najčastejšou prekážkou je odev, obuv, čapica, predmety nachádzajúce sa v kapsách odevu a okolitým prostredím ako napríklad sklo, dvere, stena, nábytok apod. Pri strete strely s prekážkou, dochádza k jej deformácií, úplnej deštrukcií, ku zmene dráhy letu, strate rýchlosti a energie a tým je telo čiastočne alebo úplne chránené pred poranením. Ak ale dôjde k rozpadnutiu projektilu a následného odrazu od prekážky, dochádza k viacnásobným poraneniam.

3.3.2 Účinky projektilu a hydrostatickej šokovej vlny pri zásahu

Ako už bolo spomenuté, guľka spôsobuje pomliaždeniny, krvné výrony, odreniny, tržné rany a porušenie tkaniva. Zranenie, ktoré ešte nebolo uvedené je hydrostatická šoková vlna, ktorá sa pri zasiahnutí akéhokoľvek orgánu šíri organizmom ďalej. Tkanivo tak behom krátkej doby nie je schopné absorbovať množstvo energie ktoré mu guľka predáva. Guľka ho teda stlačuje pred sebou a vysielá tým tlakovú vlnu, ktorá sa šíry zhruba rýchlosťou zvuku vo vode a za následok má väčšinou aj čiastočné rozdrvenie ostatných orgánov a vytvorenie rozsiahlych dutín.

- **Končatiny** - hydrostatická vlna nemá takú silu ako pri zasiahnutí trupu pretože svalovina je tu mäkšia, má menší obsah vody než orgány a preto sa lepšie deformuje a tlmí tak následky šokovej vlny. Ak zasiahne projektil niektorú z dlhých kostí, tak môže dôjsť po náraze k roztriešteniu kosti na nespočetne malých úlomkov, ktoré sa chovajú ako drobné projektily. Zasiahnutá oblasť je teda rozsiahlejšia.
- **Pľúca** – tu hydrostatický šok nehrozí, pretože pľúca majú tendenciu sa samovoľne zmršťovať a preto je medzi popľúcnicou a pohrudnicou podtlak, ktorý pľúca udržuje rozšírené na svojom mieste a umožňuje tak dýchanie pomocou hrudných svalov. Najväčšie nebezpečenstvo nastáva, ak je zasiahnuté rebro. Kost' sa väčšinou roztriešti na niekoľko malých úlomkov, ktoré sú odrazené veľkou silou a poraní tak väčšie množstvo pľúcneho tkaniva.
- **Mozog** – jeho zásah je v drvivej väčšine smrteľný, keďže tvrdá lebka nedovoľuje mozgu jeho rozťahnutia ani zmrštenia, ktoré by inak náraz utlmilo. Najprv projektil prerazí lebku a tým sa odštiepia aj jej úlomky. Tie potom spoločne s projektilom zasiahnu mozog plnou silou a majú zničujúce účinky. Následná hydrostatická vlna sa nemá kam rozšíriť, takže sa od stien lebky odráža vytvára sériu tlakových impulzov, ktoré mozog doslova rozdrvia.

Pri zasiahnutí strelnou zbraňou hociktorú časť tela je nutné okamžite vyhľadať lekársku pomoc.

II Praktická část'

4 PRVÁ POMOC

Prvá pomoc nie je náhradou lekárskeho ošetrovania, ale je to okamžitá pomoc zranenému alebo chorému do doby príchodu lekára. Účelom prvej pomoci je udržať zraneného či chorého pri živote a zaistiť aby sa jeho stav nezhoršoval.

V každom stráženom objekte sa môžu vyskytovať jedna alebo viacero zranených osôb, ktoré budú potrebovať prvú pomoc. Z tohto dôvodu disponuje každý BP lekárničkou. Či už je to autolekárnička alebo lekárnička na stanovisku. Každý BP by mal byť vyškolený na poskytnutie prvej pomoci a to nie len teoreticky ale aj prakticky.

4.1 Postup pri poskytovaní prvej pomoci

V tejto časti je dôležité aby BP zachoval rozvážnosť a nespanikáril, pretože jeho psychický stav, schopnosti a skúsenosti rozhodujú či bude prvá pomoc účinná alebo nie. BP priamo pôsobí na poraneného, takže ak zachová rozvážnosť, tak pozitívne pôsobí na zraneného, ktorý práve prežíva strach, bolesť, úzkosť a je treba ho upokojiť.

Ako prvý BP ohlási celú situáciu na dispečing DPPC, odkiaľ operátor zavolá, okrem Polície ČR aj zdravotnícku záchrannú službu. V prípade že oblasť nie je pokrytá signálom vytáča pracovník linku 112. Následne sa musia vytvoriť priaznivé podmienky, ktoré zaistia bezpečnosť pracovníka SBS a tiež zranenému. Tu sa jedná hlavne o to, aby poranenému nevznikli ďalšie zbytočné poranenia. K ošetrovaniu je nutné pristúpiť okamžite po oznámení udalosti. Ak je to aspoň trochu možné, otočí pracovník postihnutého na chrbát, aby skontroloval stav jeho dýchania. Ak nie sú zaznamenané žiadne príznaky dýchania, je nutné zaistiť priechodnosť dýchacích ciest, kedy je treba ťahom za bradu zakloniť hlavu a voľnou rukou pri tom tlačiť na čelo. Po otvorení a vyčistení úst, prípadne vytiahnutí zapadnutého jazyka, sa okamžite začne s dýchaním z úst do úst. Najčastejšie uvedený postup je takýto. BP sa zhlboka nadýchne, palcom a ukazovákom svojej ruky stisne nos postihnutého a potom pritisne svoje otvorené ústa k ústam postihnutého a zhlboka do nich vdýchne. BP tento postup opakuje každé 2-3 sekundy. U detí sa vdychuje iba polovica

objemu pľúc každých 1,5 sekundy. Tento postup BP opakuje až do príchodu záchranej služby.

KARTA PRVEJ POMOCI	
<p>1. Zisti, čo sa stalo.</p> <p>2. Zavolaj pomoc.</p> <p>3. Dbaj na vlastnú bezpečnosť.</p>	<p>ZASTAV KRVÁCANIE</p>
<p>UVOLNI DÝCHACIE CESTY</p> 	<p>ZÁCHRANNÉ DYCHY</p> <p>STLAČENIE HRUDNÍKA : VDYCHY 30x : 2x za 1 min.</p>
<p>UROB VONKAJŠIU MASÁŽ SRDCE</p> 	<p>POSTIHNUTÉHO DAJ DO STABILIZOVANEJ POLOHY</p>
<p>INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM ☎ 112</p>	

1. Krvácanie
Ranu zakry sterilnou gázou a pevne obviaž obvazom. Ak obvaz rýchlo presakuje, stlač rukou, končatinu nadvihni. Pri krvácaní z nosa alebo z úst daj hlavu do polohy na boku!

---

2. Bezvedomie
Zisti, či dýcha. Ak nedýcha, uvoľni mu dýchacie cesty a začni s nepriamou masážou srdca a následne záchrannými dychmi (pozri OBRÁZOK) v pomere 30 : 2. U detí sa začína 5 záchrannými dychmi, následne ako u dospelých. Ak dýcha a nie je podozrenie na poranenie chrbtice a iné vážne poranenia, daj raneného do stabilizovanej polohy.

---

3. Podozrenie na poranenie chrbtice
Ranenému znehybni hlavu, a ak to nie je nevyhnutné, viac ním nehýb.

---

4. Poranenie hrudníka a brucha
Poranenie zakry sterilnou gázou. Zabodnuté predmety nevytáhu! Zraneného prikry. Nepodávaj mu jesť a piť!

---

5. Zlomeniny
Končatinu nenapravaj. Znehybni ju pevným materiálom (kĺb nad a pod zlomeninou). Otvorenú zlomeninu prekry sterilnou gázou.

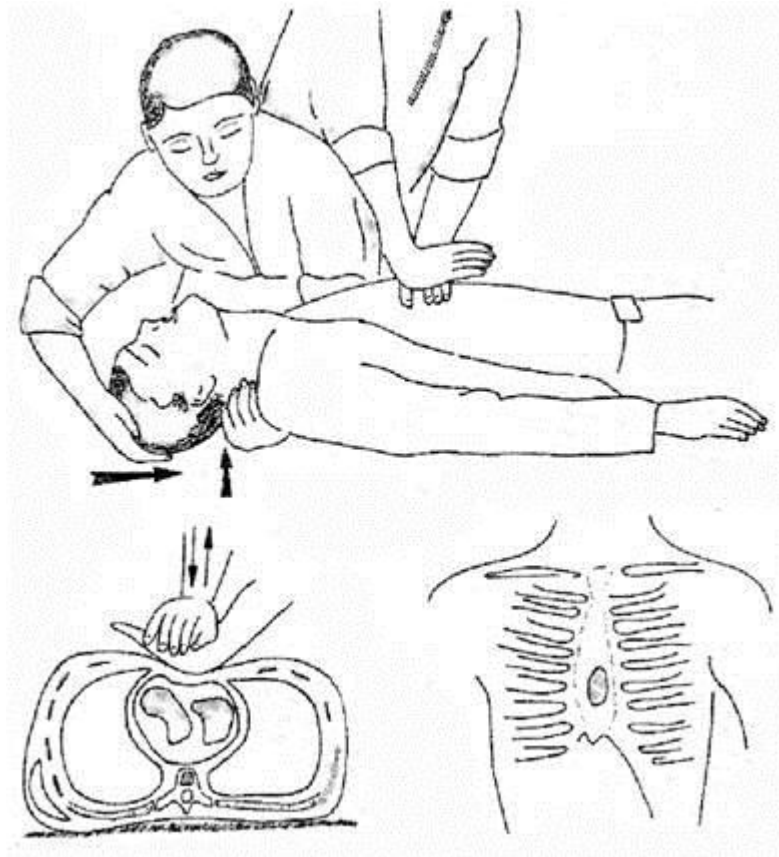
6. Popáleniny
Popálených miest sa nikdy nedotýkaj! Prilepené šatstvo z rany neodstraňuj! Postihnuté miesta sterilne prekry.

Spracované podľa Prílohy k vyhláške MZ SR zo dňa 27.11.2008
Autor a vydavateľ: Central Company

Obr. č. 4: Karta prvej pomoci^[12]

Ďalej je nutné skontrolovať stav krvného obehu. To znamená kontrolu srdčnej činnosti, ktorá sa zisťuje pomocou priloženia ukazováka na prostredníka ruky na krčnú tepnu, kde ide najlepšie cítiť pulz. Sleduje sa predovšetkým tepnová frekvencia, sila pulzu, hmatateľnosť pulzu, nehmatateľnosť pulzu a bez pulzu. Ak je identifikovaný stav bez pulzu, je nutné začať s okamžitou resuscitáciou. Nepriama srdčná masáž sa robí nasledovne. Postihnutého uložíme na chrbát, v oblasti hrudníka musí postihnutý ležať na tvrdej podložke. Ku zlepšeniu žilného návratu krvi do srdca zdvihneme postihnutému nohy. Vlastné miesto nepriamej srdčnej masáže je na prsnej kosti medzi bradavkami. V tomto mieste priložíme dľaň svojej ruky, na jej chrbát priložíme svoju druhú ruku. Ruky môžu byť mierne prekrížené, postihnutého sa dotýkame iba dľaňovým oválom a nie prstami. Lakte musíme mať napäté, pri masáži prenášame hmotnosť celej hornej polovice svojho tela, pričom rytmicky a kolmo nadol stlačujeme prsnú kosť do hĺbky asi 5 cm.

Efektívna nepriama masáž srdca musí byť vedená so značnou razanciou, prípadné zlomeniny rebier u starších postihnutých svedčia o tom že bola prevedená správne. Frekvencia, ktorou by mala byť masáž srdca robená, je 100 stlačení za minútu. Pomer umelých vdychov k nepriamej srdečnej masáži je 2:30. Resuscitácia je náročná aj pre BP pracovníka, a môže byť ukončená v prípade že dôjde k obnoveniu krvného obehu a dýchania, pri príjazdu záchranej služby, pri vystriedaní s iným záchrancom alebo pri úplnom vyčerpaní záchrancu.

Obr. č. 5: Nepriama masáž srdca^[13]

4.2 Ošetrenie krvácania

Krvácanie z rán, telesných otvorov a do dutých orgánov je príhoda ohrozujúca život a takmer vždy je spojená s nádychom hrôzy pre laikov. V skutočnosti na účinné poskytnutie zdravotníckej pomoci v domácnosti alebo na mieste nehody stačí poznať niekoľko zásad, ktorými zvládnete na prvý pohľad dramatickú situáciu.

Odhady straty krvi sú nespoľahlivé, ale pri strate viac ako pol litra krvi u starších ľudí sa môžu prejaviť následky a strata viac ako 1,5 l krvi ohrozuje život aj mladších ľudí. Napríklad pri zlomenine stehennej kosti môže medzi svalstvo vyteciť až 1 l krvi bez toho, aby bolo vidieť opuch a hematóm, inak až 1,5 l, pri zlomenine panvy až 3 l, pri zlomenine na hrudnom koši až 800 ml, pri zlomenine 1 rebra je strata krvi asi 150 ml.

4.2.1 Definícia

Vonkajšie alebo vnútorné krvácanie vzniká mechanickým alebo chemickým porušením steny ciev (vlásočníc, žíl a tepien). Dochádza k úniku krvi navonok alebo do telesných dutín skôr ako regulačné mechanizmy organizmu dokážu vytvoriť krvnú zrazeninu, ktorá uzavrie poškodenú cievu.

4.2.2 Príčiny

Vonkajšie krvácanie – pochádza najčastejšie z rán rôzneho pôvodu (bodných, strelných, tržných, pomliaždených) na krku a končatinách,

Vnútorné krvácanie – tupé a prenikajúce poranenia telesných dutín (hlava, hrudník, brucho, krvácanie do dutých orgánov (žalúdok, črevá, močový mechúr)

Rozpoznanie krvácania nerobí problém, pretože väčšinou je viditeľné a aj mechanizmus úrazu je zrejmý (bodnutie, strelenie, otvorená zlomenina, úder, autonehoda). Niekedy je krvácanie spočiatku schované pod odevom, ale prezradí sa výraznou bledosťou postihnutého a je ho aj cítiť pri orientačnej prehliadke pohmatom na krku a končatinách. Pri zlomeninách treba skryté krvácanie predpokladať. Ďalšie subjektívne príznaky vyplývajú z rozvíjajúceho sa šoku.

Objektívne príznaky

Krv môže byť:

- červená v rôznych odtieňoch od jasnočervenej až po tmavočervenú, podľa sprievodného postihnutia dýchania a cirkulácie. Pri krvácaní z dolných častí tráviaceho systému je červená, pri krvácaní z vyšších častí je čierna.

- hrdzavohnedá pri vracaní natrávenej krvi zo žalúdka
- čierna pri odchode starej krvi stolicou.
- homogénna (pri krvácaní z veľkej cievy) alebo
- spenená (pri vykašliavaní z pľúc).

Pred poskytnutím prvej pomoci neskúmame, či je krv z tepny alebo žily, pretože prvú pomoc poskytujeme bez ohľadu na druh postihnutej cievy a rozlíšenie je väčšinou nemožné. Pri každom krvácaní existuje riziko vzniku šoku a jeho prechod do nezvratnej fázy.

Princíp prvej pomoci

Všeobecným princípom prvej pomoci pri krvácaní je

1. zmierniť prietok krvi v postihnutej časti tela
2. zavrieť priesvit poškodených ciev (tlakom v rane)
3. miestne a celkove znížiť tlak krvi v postihnutej časti (zdvihnutím končatiny s krvácaním nad úroveň srdca, ukľudnením postihnutého a prevenciou šoku).

Pravidlo 5 Z: Zistiť krvácanie, Zatlačiť v rane, Zdvihnúť nad srdce, Zabrániť šoku, Zdravotnícka pomoc

4.2.3 Vonkajšie krvácanie

Prvá pomoc bez pomôcok

- okamžitý tlak rukou záchrancu v mieste rany. Dodržanie sterility a čistoty nie je dôležité.
- uložiť postihnutého do ležiacej polohy,
- dvihnúť postihnutú časť tela nad úroveň srdca
- vytvoriť tlakový obväz (jeden nerozvinutý obväz uložiť v rane a druhým veľmi silne obtočiť tak, aby krvácanie prestalo).
- keď obväz presakuje krvou, nesnímať ho, ale druhým obväzom silnejšie obviazať.
- okamžite po ošetrení začať s protišokovými opatreniami

- Ak nemáte k dispozícii obvazy, môžete improvizovať, ale aj tlak rukou v rane je dostatočná a účinná prvá pomoc.

4.2.4 Vnútorne krvácanie

Podozrenie na vnútorné krvácanie treba vysloviť pri strelných ranách, pri bodných poraneniach spôsobených dlhými predmetmi a vtedy, ak postihnutý utrpel úraz náhlym mechanizmom (pád, prudký úder, náraz), alebo prudkým spomalením (autonehoda) a súčasne je veľmi bledý, spotený a má rýchly a slabo hmatný pulz. Vnútorne krvácanie do dutých orgánov môže byť spôsobené aj internými chorobami: nádor (žalúdok, črevo), vredová choroba (žalúdok). Príznaky krvácania sú chudobné a vyplývajú z mechanizmu úrazu. Príznaky rozvíjajúceho sa šoku. Pri vnútornom krvácaní a podozrení na vnútorné krvácanie postupovať ako pri šoku s dôrazom na rýchly transport do zdravotníckeho zariadenia.

4.2.5 Krvácanie z telesných otvorov

Krvácanie z nosa

Následkom úderu, silného smrkania, kýchnutia ale aj pri vysokom tlaku krvi. Postihnutého posadiť s predklonenou hlavou, uvoľniť odev okolo krku a pása, nechať dýchať ústami stisnúť mäkkú časť nosa (tesne pod chrupavčitou časťou). Desať minút držať, nerozprávať, nesmrkať, nekašľať, krv nechať vytekať z úst, nedvíhať hlavu. Po 10 min. uvoľniť a ak náhodou krvácanie pokračuje, zopakovať postup.

Po zastavení krvácania sa vyhýbať 2 hodiny námahe, smrkaniu a horúcim nápojom.

Krvácanie z ucha

Ak ide o krvácanie spôsobené poranením ucha, tak predchádza úder na ucho, výbuch, ponáranie do hlbkej vody, alebo vniknutie cudzieho telesa. Ak je krvácanie z ucha následkom poranenia mozgu, predchádza mu úraz hlavy a môže byť spojený aj s bezvedomím. Pri úrazoch pri vedomí:

- uložiť do polosediacej polohy s poraneným uchom uloženým nižšie (hlava naklonená na postihnutú stranu).
- ucho prikryť sterilným štvorcem, obvázom, čistou tkaninou, pripevniť obvázom, náplastou.
- cudzie teleso nevyťahovať, nehýbať s ním.
- zariadiť prevoz do nemocnice.
- pri bezvedomí uložiť postihnutého na stranu s krváčajúcim uchom smerom nadol.

Krvácanie z úst

Príčinou býva poranenie jazyka, zubov, ďasien a sliznice ústnej dutiny. Poranenie jazyka a sliznice zubami nebýva väčšinou veľké a krvácanie sa zastaví. Poranenie ďasien a vyrazenie zuba ošetriť:

- priložením hrubého tampónu na miesto krvácania a zovretím zubov proti sebe. Tampón alebo zložený štvorec musia byť veľké, aby postihnutý nemohol zovrieť zuby, len tlačil na tampón.
- ústa nevyplachovať.
- tlačiť 15 minút. Keď sa krvácanie nezastaví, tampón vymeniť za nový a postup opakovať.
- po zastavení krvácania 2 h nepiť horúce nápoje.
- ak je vyrazený zub celý aj s koreňom, uschovať bez oplachovania a čistenia do nádoby s mliekom a urýchlene vyhľadať stomatologickú pohotovosť. V ideálnych prípadoch je možná replantácia (spätné vsadenie do zubného lôžka).

Krvácanie z rodidiel

Príčinou býva menštruácia, potrat, pôrod, ochorenie maternice, úraz.

- zabezpečiť súkromie,
- uložiť do polosediacej polohy, kolená pokrčiť a podložiť dekou.
- k pošve priložiť vložky, alebo uterák.
- upokojiť a pri pochybnostiach o závažnosti zabezpečiť prevoz do zdravotníckeho zariadenia.

- pri dlhom a veľkom krvácaní prevencia šoku.

Iné druhy krvácania

Môže sa vyskytnúť krvácanie z konečníka, vykašliavanie krvi a vracanie krvi. Vždy je potrebné odborné ošetrovanie. Pri výskyte takéhoto krvácania sa snažíme:

- nedovoliť paniku postihnutého
- postihnutého uložiť do pohodlnej polohy,
- začať s prevenciou šoku,
- pri nahlasovaní popísať príznaky, farbu krvi, choroby na ktoré sa postihnutý lieči a užívané lieky.

4.3 Ošetrovanie zlomeniny

4.3.1 Definícia

Zlomenina (fraktúra) je čiastočné alebo úplné porušenie celistvosti kosti. Zlomeniny sú otvorené (porušenie kože v okolí zlomeniny) alebo zatvorené, s posunutím alebo bez posunutia úlomkov. Za otvorenú treba považovať každú zlomeninu kde je v okruhu 15 cm od deformity poškodenie kožného krytu aj bez viditeľnej prítomnosti úlomkov v rane.

4.3.2 Príčiny

Úrazy kostí, kĺbov spôsobuje najčastejšie náhly pohyb, pád, úder, kopnutie, strelné poranenia. Predisponujúcim faktorom je osteoporóza starších mužov a žien v strednom veku.

Zlomenina, vyklíbenina a podvrtnutie vznikajú podobným spôsobom a je ťažké ich rozlíšiť bez rentgenu a podrobného klinického vyšetrenia. Prvá pomoc pri všetkých týchto stavoch je však rovnaká. Pri laickom vyšetrení a poskytovaní zdravotníckej prvej pomoci stačí podozrenie na takýto úraz na základe náhlej bolesti pri páde, náraze, údere, alebo kopnutí na to, aby sme postihnutú končatinu znehybnili.

Príznaky

1. okamih poškodenia kosti, kĺbu je cítiť, počuť
2. náhla bolesť v postihnutom mieste
3. pohyb postihnutej končatiny je obmedzený (až znemožnený) bolesťou
4. deformácia a postupný opuch (ohnutie, vytočenie, skrátenie končatiny)
5. cievne a neurologické poruchy na periférii končatiny.

Deformácia nemusí byť evidentná, ani opuch nie je vždy prítomný bezprostredne po úraze a preto jeho neprítomnosť zlomeninu nevylučuje. Ak máte pri druhotnom vyšetrení pochybnosť o zlomenej končatine, porovnajte s druhou stranou, pri neistote poskytnúť pomoc ako pri zlomenine.

Prvá pomoc bez pomôcok

Kosti a kĺby ošetrujeme nasledovne:

- a) vytvoriť oporu na poranenej končatine podložením rúk pod a nad miestom postihnutia
- b) znehybniť tak, aby bol znehybnený jeden kĺb pod aj nad miestom maximálnej bolesti (zlomeninou, vykĺbeninou)
- c) postihnutú hornú končatinu dať do závesu z trojrohej šatky (alebo znehybniť v rukáve odevu), postihnutú dolnú končatinu znehybniť priložením zdravej dolnej končatiny a priviazaním,
- e) pri veľkej deformácii využiť rôzne druhy obloženia na znehybnenie (vankúš, deku, noviny, tašku)
- f) postihnutý si môže podopierať končatinu zdravou rukou.

Pri zavretej zlomenine je koža nad zlomeninou neporušená. Pri otvorenej zlomenine vidieť na koži odreninu, ranu, zriedkavo aj obnažené kosti. Pred znehybnením treba priložiť na ranu sterilný obväz. V prípade krvácania tlačte cez obväz okraje rany k sebe. Pri pochybnostiach či ide o zlomeninu alebo vykĺbeninu postupovať ako pri zlomenine. Často sa vyskytujú v kombinácii.

Ak pri podozrení na zlomeninu stehennej kosti očakávame príchod záchranej služby v priebehu krátkeho času, alebo sa jedná o zlomeninu s veľkou deformáciou končatiny, zlomeninu znehybníme len obložením. Keď potrebujeme zraneného prenášať na väčšiu vzdialenosť, vyniesť z nebezpečia, alebo transport sanitným vozidlom nie je možný, znehybníme zlomeninu stehennej kosti priviazaním k zdravej končatine aj za cenu manipulácie s končatinou za mierneho ťahu v smere dlhej osi končatiny.

5 MODELOVÁ SITUÁCIA

V tejto časti je popísaný postup delikventa ktorý si vyhlíadol objekt do ktorého sa chce vlámať. Výber tohto objektu páchatelom bol hlavne preto, lebo je objekt situovaný mimo mestskej zástavby s nízkym pohybom osôb v okolí.

Objekt je strážený PZS s pripojením na DPPC. Po vyhlásení poplachového stavu je na miesto okamžite vysielaný pracovník SBS ktorý má tento objekt preveriť. Taktiež sú informovaní majitelia. Vyslaný pracovník nevie, čo ho na mieste zásahu čaká. Môže sa jednať o falošný poplach zapríčinený charakteristikou prostredia, chybou detektoru (prípadne inej časti PZS) alebo bude v objekte delikvent alebo skupina delikventov.

Delikvent si vyhlíadol objekt mimo mestskej zástavby s malým pohybom ľudí. Po niekoľkých dňoch pozorovania sa utvrdil, že majitelia budú preč ešte pár dní. Ako vstup do objektu si zvolil zadnú časť, aby nebol videný prípadnými okoloidúcimi z hlavnej cesty. Jedná sa o malé okienko. Túto cestu si zvolil aj ako únikovú pretože za domom sa nachádza les, ktorý mu poskytne dostatočné krytie.

Obr. č. 6: Výber domu delikventom

Delikvent najprv skúša, či nie je okno otvorené aby zbytočne na seba neupozorňoval robením hluku.

Obr. č. 7: Pokus o vlámanie sa

Po zistení, že okno je uzamknuté si delikvent vyberá náhodne položený predmet pri dome. Je to železná tyč asi 1 meter dlhá ktorou okno rozbije. Rozbitie okna zaznamená detektor rozbitia skla a vyhlási skrytý poplach. Ten sa objaví v DPPC ktoré okamžite reaguje tak, že vysielá na miesto zásahové vozidlo s BP.

Obr. č. 8: Rozbitie okna

Po rozbití okna sa delikvent pokúša o vniknutie do objektu

Obr. č. 9: Vnikanie do objektu

Okienko je úzke ale delikvent sa aj tak pokúša o vniknutie, čo má za následok, že sa mu pošmykla ruka a spadol do vnútra objektu. O rozbité sklo si poranil ruku a silno krváca. Pri páde si taktiež zlomil nohu, takže nie je schopný utiecť a musí čakať.

Obr. č. 10: Vnikanie do objektu (pohľad z vnútra)

Obr. č. 11: Pád delikventa

6 PREDBEŽNÁ PREHLIADKA MIESTA NÁLEZU

Pracovník SBS prichádza na miesto v požadovanej dobe zásahu ako je stanovené v zmluve a okamžite urobí obhliadku blízkeho perimetra budovy a hneď na to aj skontroluje plášť budovy. Po zistení narušenia celistvosti plášťa budovy (rozbité okno) reaguje tak že vysielateľkou oznámi na dispečing že sa jedná o reálnu hrozbu a žiada o privolanie Polície ČR. Potom ide do stráženého objektu. Pri dodržiavaní všetkých zásad sa dostáva do objektu. Tam nachádza delikventa ktorý je zakliesnený v malej miestnosti. BP zistí že zranený je pri vedomí a tak ho vyzve k spolupráci a prechádza k časti zadržania delikventa. BP informuje dispečing o aktuálnej situácii, teda že sa jedná o potvrdenú reálnu hrozbu, delikvent je jeden, je zranený a nekladie odpor. Tiež žiada o privolanie záchranného zboru a je nutné previezť delikventa do nemocnice na ďalšie lekárske ošetrenie.

Obr. č.12: Zásahové vozidlo^[14]

6.1 Popis polohy zraneného delikventa

Bezpečnostný pracovník po príjazde na miesto a kontrole objektu našiel zraneného delikventa. Ten sa nachádzal v malej miestnosti na zemi zakliesnený medzi stenou a skrinkou. Po tom čo ho BP vyzval k spolupráci a delikvent súhlasil, sa ho opýtal na jeho aktuálny stav. Ten sa sťažoval na bolesť ruky spôsobenú viditeľným vonkajším krvácaním a bolesť v nohe ktorú mal bez známky vonkajšieho poranenia.

Obr. č. 13: Poloha zraneného delikventa

6.2 Zadržanie delikventa

Pracovník SBS pristúpil k delikventovi aby ho zo zakliesnenia dostal a premiestnil ho tak na miesto kde bude manipulácia s delikventom ľahšia.

Obr. č. 14: Vykliesnenie delikventa

Obr. č. 15: Vytiahnutie delikventa

Obr. č. 16: Odtiahnutie delikventa

6.3 Poskytnutie prvej pomoci

Pracovník SBS ktorý rýchlo a efektívne zhodnotil situáciu zisťuje podrobnejší rozsah zranení a pýta sa zraneného na základné otázky typu meno, miesto kde sa nachádza a dátum. Pomocou týchto otázok zistil BP že delikvent je plne pri vedomí ale musí byť opatrný lebo netuší ako sa zranený delikvent zachová i keď súhlasil so spoluprácou.

Obr. č. 17: Krvácanie z ruky

Zranenie na ruke je rezné a krvácanie je z žily. Zranenie je spôsobené črepom zo skla ktorý sa tam nachádzal po rozbití okna delikventom. BP ktorý je poučený na poskytnutie prvej pomoci ako teoreticky tak aj prakticky potrebuje základné vybavenie aby mohol poskytnúť prvú pomoc. To nájde v autolekárnike, ktorou sú vybavené všetky zásahové vozy. Na zastavenie krvácania použije jeden zrolovaný obväz, ktorý vloží priamo do rany tak aby zacelil ranu. Následne na to ďalším obväzom pevne obviaže ranu tak aby zrolovaný obväz držal na mieste.

Obr. č. 18: Použitie autolekárníčky

Obr. č. 19: Prikladanie obväzu

Obr. č. 20: Obvázovanie ruky

Po ošetrení krvácania na ruke sa uistí že rana prestala krváčať a pristúpi k ďalšiemu zraneniu. Delikvent si sťažuje na bolesť pravej nohy v oblasti holennej kosti. BP opatrne zdvihne nohu tak, že jednou rukou ju zdvíha tesne pod kolenom a druhou rukou podopiera nohu v oblasti členku. Noha je jemne deformovaná a zranený delikvent reaguje na silnú bolesť. BP s podozrením že sa jedná o zlomenú holennú kosť vezme z autolekárničky ďalšie dva obvazy. Keďže nemá k dispozícii dlahu tak sa snaží znehybniť nohu dvoma obvazmi. Postupuje takže dá nohy spolu a s jedným obvazom zviaže nohy v oblasti nad členkami a druhým obvazom ich zviaže tesne pod kolenami aby čo najviac zamedzil pohybu poranenej končatiny.

Obr. č. 21: Zisťovanie vážnosti zlomeniny

Obr. č. 22: Sťahovanie nad členkami

Obr. č. 23: Sťahovanie pod kolenami

BP pracovník vyčká do příchodu Policie ČR a záchranného zboru s tým že stále kontroluje stav zraneného delikventa a udržuje s ním neustálu komunikáciu. Po příchode záchranného zboru, tento informuje o stave zraneného delikventa ktorého naložia do sanitky a odvezú do nemocnice.

Obr. č. 24: Rýchla lekárska pomoc^[15]

7 POKRAČOVANIE VO VÝKONE SLUŽBY

BP je povinný zostať na mieste a spísať zápisnicu s príslušníkmi Polície ČR. BP celý incident zapíše s tým že do záznamu o zásahu a evidencie zásahov uvedie tieto údaje:

- Dátum služby
- Presné časové vymedzenie zásahu, presné miesto a dôvod zásahu
- Priezvisko, meno, titul, adresu pobytu a číslo preukazu odbornej spôsobilosti, ktorá zásah vykonala alebo sa na ňom zúčastnila
- Vecné bezpečnostné prostriedky alebo iné technické prostriedky použité pri zásahu
- Priezvisko, meno, titul, rodné číslo a adresu trvalého pobytu osoby, proti ktorej bol zásah vedený
- Výsledok zásahu s uvedením, či došlo k zraneniu osoby, usmrteniu osoby, poškodeniu majetku, s uvedením výšky spôsobenej škody, opatrní vykonaných na obmedzenie škodlivých následkov a príčin zásahu.
- Dátum a čas oznámenia zásahu miestne príslušnému útvaru Policajného zboru
- Meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu osoby a číslo preukazu odbornej spôsobilosti osoby, ktorá zásah oznámila.

Po vypísaní dokladov sa BP vracia na svoje stanovisko a doslúži svoju smenu.

ZÁVER

Ako bolo napísané už na začiatku tejto práce, počet ľudí stúpa a s príchodom demokracie a voľného trhu narastá aj ich majetok. Keďže si chcú tento majetok chrániť a ochrana verejnými orgánmi nie je pre nich postačujúca, zažíva rozmach aj súkromný sektor na ochranu majetku a osôb. SBS ponúkajú veľa služieb, z ktorých si môže zákazník vybrať. Keďže v ČR neexistuje zákon o SBS, tieto firmy, organizácie alebo združenia sú povinné riadiť sa podľa ostatných zákonov a ustanovení. Aby firmy spĺňali tieto požiadavky štátu a zákazníkov, musia byť pracovníci SBS patrične preškolení a preskúšaní. Nejedná sa tu iba o fyzické predispozície ktoré by mal BP mať. Musí byť tiež psychicky zdatný a odolný, dokázať to i v praktickej skúške. Musí byť schopný správne a včas zareagovať. Ak je teda vystavený fyzickému útoku od páchatel'a, mal by byť schopný tohto páchatel'a spacifickovať či už s obrannými pomôckami alebo bez nich. Nikdy však nesmie zabúdať na to, že na prvom mieste je zdravie a život.

Obsah je určený pre uchádzačov do SBS, ktorí si v tejto práci môžu ozrejmiť základné právne aspekty, ktoré sa dotýkajú ich budúceho povolania s tým, že znalosti a praktické preskúšanie o poskytnutí prvej pomoci sa im môže zísť i v bežnom živote, napríklad pri záchrane života pri autonehode alebo iných nešťastiach.

Hlavným prínosom tejto práce je presné vytýčenie postupu v prípade, ak sa pracovník SBS dostane do kontaktu s poranenou osobou. Tento postup by mohol byť prezentovaný v praktických skúškach pre uchádzačov, ktorí chcú pracovať v súkromnom bezpečnostnom sektore. Jedná sa teda o rýchlu reakciu na reálnu hrozbu. V tomto prípade to bola reakcia na záchranu života s tým, že delikvent súhlasil so spoluprácou a nekládol žiaden odpor.

ZÁVER V ANGLIČTINE

As it was written in the beginning of this thesis, the number of people still increases and with the arrival of democracy and free market their property increases as well. Seeing that the protection of the mentioned properties is more and more important every day and regarding that the protection by public authorities is not sufficient enough for many, the private sector for protection of persons and property is experiencing a huge expansion. Private security companies offer great deal of services to choose from. Seeing that the Czech Republic laws lack an Act on PSC, these companies, organizations and associations are obliged to follow the rest of the acts and clauses. For companies to actually meet the requirements of the state and customers it is vital to have their PSC employees becomingly trained and tested. This not only involves a physical predisposition of the employee but requires also a mental fitness and resilience proven in a practical exam. The employee has to react adequately and in time, when exposed to a physical attack from an intruder, the guard must be able to pacify the offender with or without use of defensive aids. It is also vital to always keep in mind that the health and life come in the first place.

The content is aimed at aspirants for work in PSC who can clarify the basic legal aspects concerning their future career, knowing that the knowledge and practical experience of giving the first aid always comes in handy in the common life during car accident or other disasters.

The main contribution of this work is the exact demarcation of procedures in case of the PSC guard getting into contact with an injured person. This procedure could be presented during the practical exams for aspirants that would like to work in the private security sector. It contains a rapid reaction to a real thread. In this case of life-saving, the delinquent cooperated and did not resist.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Elektronické zdroje

- [1] Epravo.cz [online]. 15.2.2005 [cit. 2012-01-5]. Trestní zákonník. Dostupné z WWW:<<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/trestni-zakon-617.html>>. ISSN 1213-189X.
- [2] Epravo.cz [online]. 16.11.2004 [cit. 2012-01-5]. Zákon o přestupcích. Dostupné z WWW:<<http://www.epravo.cz/top/zakony/sbirka-zakonu/zakon-o-prestupcich-5190.html>> ISSN 1213-189X.
- [3] iuridictum.pecina.cz [online]. 9.12.2010 [cit. 2012-1-5]. Trestný čin. Dostupné z <WWW: http://iuridictum.pecina.cz/w/Trestn%C3%BD_%C4%8Din>
- [4] clovekvpravu.cz [online]. 1.1.2012 [cit. 2012-1-5]. Příprava, pokus, dokonáný trestný čin. Dostupné z <WWW: <http://www.clovekvpravu.cz/trestni-pravo-aktualizovano-k-112012-452/trestni-pravo-hmotne-455/obecna-cast-zakladni-pojmy-a-pravidla-trestniho-prava-458/priprava-pokus-dokonany-trestny-cin-659>>
- [5] web.bnzlin.cz [online]. 2008 [cit. 2012 – 1-6]. Akutní mozková poranění., Dostupné z WWW:< <http://web.bnzlin.cz/o-nemocnici/zdravotnicka-oddeleni/chirurgicke-obory/neurochirurgicke-oddeleni/informace-pro-pacienty/akutni-mozkova-poraneni--pruvodce-urceny-rodine-a-pratelum/>>
- [6] KMENT , Pavel . Minimum odborné přípravy pracovníků soukromé bezpečnostní služby [online]. 1. vyd. Praha : ČK SOMO, 2003 [cit. 2012-01- 6]. VYBRANÉ OBECNÉ A SPECIFICKÉ ZÁSADY ČINNOSTI BP, s. . Dostupné z WWW: <<http://www.cksomo.cz/file.php?nid=7470&oid=1309000>>.
- [7] vpl.sk [online] 10.2011 [cit. 2012-1-6] Kraniocerebálne poranenia, Dostupné z WWW:<http://www.vpl.sk/files/file/XXXIIpdf_prednasky/4_kraniocerebr%C3%A1lne%20traumy.pdf>

- [8] klubzdravia.szm.com [online] . [cit. 2012-1-6]. Prvá pomoc, základná prvá pomoc, Dostupné z WWW: <<http://www.klubzdravia.szm.com/ppomoc.htm>>.
- [9] 1sg.sk [online]. [cit. 2012-1-6]. Bodné, sečné, rezné rany, Dostupné z WWW:<http://www.1sg.sk/www/data/01/projekty/2009_2010/leaders/kriminalistika/bodne.html>
- [10] abecedaher.cz [online.] [cit 2012-1-6]. Life and Death 2: The Brain, Dostupné z WWW:<http://abecedaher.cz/db_data/navod_obr/0000010735_n04.jpg>
- [12] bezpecnostne-tabulky.sk [online]. [cit. 2012-1- 16] Karta prvej pomoci, Dostupné z WWW:<<http://bezpecnostne-tabulky.sk/karta-prvej-pomoci-p-106.html>>
- [13] setoop.sk [online] [cit. 2012-1-16]. Oživovací proces- dýchanie z úst do úst, masáž srdca, Dostupné z WWW:<<http://www.setoop.sk/paragliding/docs/z2.htm>>
- [14] kraken-sro.sk [online] 2009 [cit. 2012-1-20]. Zásahové vozidlá SBS Kraken s.r.o, Dostupné z WWW:<<http://www.kraken-sro.sk/images/tools/autoSide3.png>>
- [15] 155ka.cz [online] 26.7.2011 [cit. 2012-1-20] Ilustra4n0 foto, Dostupné z WWW:<http://www.155ka.cz/storage/obrazek/uzel/2011/07/uz4e2ea50bf3392/obr4e2ea6fc9c6cd/540_300_crop.jpg>

ZOZNAM POUŽITÝCH SYMBOLOV A ZKRATIEK

SBS Súkromná bezpečnostná služba

BP Bezpečnostný pracovník

DPPC Dohľadové a poplachové príjmacie centrum (dispečing)

PZS Poplachový zabezpečovací systém

ČR Česká republika

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obr. č.1: Zlomenina jamy lebečnej ^[5]	24
Obr. č.2: Epidurálne krvácanie ^[7]	26
Obr. č. 3: Subdurálne krvácanie ^[10]	26
Obr. č. 4: Karta prvej pomoci ^[12]	33
Obr. č. 5: Nepriama masáž srdca ^[13]	34
Obr. č. 6: Výber domu delikventom	42
Obr. č. 7: Pokus o vlámanie sa.....	43
Obr. č. 8: Rozbitie okna	44
Obr. č. 9: Vnikanie do objektu.....	44
Obr. č. 10: Vnikanie do objektu (pohľad z vnútra).....	45
Obr. č. 11: Pád delikventa.....	45
Obr. č.12: Zásahové vozidlo ^[14]	46
Obr. č. 13: Poloha zraneného delikventa	47
Obr. č. 14: Vykliesnenie delikventa.....	47
Obr. č. 15: Vytiahnutie delikventa.....	48
Obr. č. 16: Odtiahnutie delikventa.....	48
Obr. č. 17: Krvácanie z ruky	49
Obr. č. 18: Použitie autolekárnicky.....	50
Obr. č. 19: Prikladanie obväzu.....	50
Obr. č. 20: Obväzovanie ruky	51
Obr. č. 21: Zisťovanie vážnosti zlomeniny.....	52
Obr. č. 22: Sťahovanie nad členkami.....	52
Obr. č. 23: Sťahovanie pod kolenami	53
Obr. č. 24: Rýchla lekárska pomoc ^[15]	53

